

**Antoninus Diana Panormitanus, Clericus Regularis, Doctor
Celeberrimus, Coram S. D. N. Alexandro VII. Episcoporum
Examinator, & Sancti Officij Regni Siciliae Consultor,
Coordinatus, Seu Omnes ...**

Diana, Antonino

Lugduni, M. DC. LXXX.

6. Si quis haberet copulam cum fæmina mortua, quodnam peccatum
lucuriæ committeret? Et an talis circumstantia copulæ non sit aperienda
in confessione, sed sufficiat asserere se pollutionem habuisse? ...

[urn:nbn:de:hbz:466:1-76432](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-76432)

in bonis suis, non tenebitur ea vti, quoniam oppressio in isto casu non habet rationem actionis libera respectu feminae, sed pura passionis, & resistere ipsi, solum præcipitur præcepto affirmatiuo, quod non obligat in omni euentu, sed iuxta mensuram rationis, & ex consequenti modo morali, & humano, atque proinde non obligat cum tanto periculo. Ita ille, & ego.

RESOL. V.

An mulier vi oppressa non teneatur clamare ad euitandam mortem, infamiam, &c. etiam si adsit periculum consentiendi in copulam carnalem?

Et an sit deneganda absolutio penitenti, qui mutuo dedit concubinae centum aureos, quorum recuperationis spem amittit, si de domo eam eiicit? Ex part. 3. tr. addit. Ref. 27.

Quæ hic est Ref. antec. den. §. Sed plus, & lege doctrinam ref. & §. nor. a. præcitat. §. Sed plus, & hic supra extet. §. Nota etiam ad medium veni. si qua tamen.

§. 1. Non teneri mulierem in tali casu clamare docuit Salas, quem adduxi in 3. p. tract. 6. re. fol. 3. cui nunc addo Seraphinum Freyram in nouis additionibus ad tr. de Confess. fol. 91. n. 26. vbi sic ait, Ex periculi permissione inferitur feminam per vim compressam non teneri clamare ad euitandam mortem, infamiam, aliudve simile, tamen si exponat se periculo consentiendi seu comparandi libidini, vt bene resoluit Salas, & constat ratione; etenim etsi femina in animo dissentiat, ex natura tamen vi in tali opere non potest non adesse periculum consentiendi, & cooperandi. Ergo nunquam ei id permittere debet, aut non obstante eo periculo excusanda erit. Ita Freyram.

2. Sed ego vbi supra contrariam sententiam docui ex rationibus & DD. ibi adductis quibus nunc addo Ioan. Sancium in selectis, disp. 10. n. 17. qui tamen postea n. 20. improbabiler docet non esse negandum absolutionem penitenti, qui mutuo dedit concubinae centum aureos, quorum recuperationis spem amittit, si domo eam eiicit. Sed hanc opinionem præter Freyram loc. cit. n. 25. refellit etiam Cautus Palasus; 1. tr. 2. disp. 3. punct. 9. §. 3. n. 14. nam si ipse Sancius non permittit periculum, vt visum est, ad euitandam mortem, infamiam, &c. quomodo admittendum est ad euitandum damnum centum aureorum?

RESOL. VI.

An si quis haberet copulam cum femina mortua, quodnam peccatum luxurie committeret?

Et an talis circumstantia copula non sit aperienda in confessione, sed sufficiat asserere se pollutionem habuisse?

Et an incidat in casum reservatum, de coeuntibus cum brutis, qui cognosceret belluam, quæ iam est mortua, licet intra eius vas seminet?

Et inferitur, quod si quis percuteret Clericum mortuum, an incidat in censuram Canonis? Ex part. 9. tr. 9. & Misc. 4. Ref. 1.

Sup. hoc in tom. 1. tr. 6. ref. 210. §. vlt. ad medium a vesp. quia præf. t.

§. 1. Non est scelus, quod malitia humana non commiserit. Plures Confessarij testati sunt mihi sapius in Praxi tale delictum accidisse: & fert fama in magna Italiae Ciuitate cum quadam nobilissima muliere perpetratum fuisse. Posset itaque aliquis dicere, hoc delictum reducendum esse saltem ad fornicationem; quia licet femina mortua proprie non sit femina, æquiuocè, & analogicè dicitur femina, sicuti dixit Aristoteles 4. Meteor. cap. 12. Oculum mortuum proprie non esse oculum, sed æquiuocè, & analogicè. Ergo copula habita cum muliere mortua; reduciæ saltem reducenda erit ad fornicationem.

Tom. VII.

Confirmatur: quia licet Clericus mortuus, non sit Clericus, quia Character imprimitur in animam, tamen, si quis percuteret Clericum mortuum, incidere in censuram Canonis, vt docet Pater Thelaurus in Praxi de poenis Eccles. p. 2. verb. iniuria, c. 2. v. f. Ampliatur secundo. Squillante de Privil. Cleric. c. 6. n. 6. Villalobi in summam. 1. tract. 17. difficult. 22. n. 16. & alij, quos alibi adduxi. Ergo & in casu nostro copula habita cum muliere mortua, dicenda erit saltem fornicatio; quia licet proprie non sit femina, est tamen æquiuocè femina; sicut Clericus mortuus, dicitur analogicè Clericus.

2. Sed hæc opinio mihi non placet, sicuti nec placet Sanchez vbi infra, asserenti concubitum cum femina mortua non posse dici fornicationem ex rationibus inferius adductis. Et ad confirmationem adductam, respondeo quod opinionem Patris Thelauri, & aliorum refellit Alphonsus de Leone, de Conf. Recoll. 5. n. 55. & alij asserentes, percutientem Clericum mortuum non incidere in Censuram, quia cadaver non est proprie homo. Sed stando in sententia Patris Thelauri, & aliorum dicendum non obstat in casu nostro; nam percutiens Clericum incurrit Censuram, quia illa percussio est iniuriosa statui Clericali. Ergo, &c.

3. Itaque circa præsentem questionem, Amicissimus Pater Pellizzarius putat copulam habitam cum muliere mortua habere malitiam bestialitatis, sic enim asserit in Man. Regul. tom. 1. tr. 3. c. 3. sect. 4. n. 70. Si quaras quam malitiam habeat copula habita cum femina mortua? Respondeo, copulam quidem habitam cum femina mortua includere malitiam bestialitatis, cum bestialitas sit coniunctio carnalis cum re alterius speciei, & femina mortua non censetur amplius speciei humanæ, vt patet. Ita ille; cuius sententiam docet etiam nouissime concilius; & Amicus noster Frater Gesualdus de Bononijs Capuccinus in oper. mor. 1. 2. tr. 12. c. 1. n. 43. vbi docet, peccatum bestialitatis esse peccatum Luxurie contra naturam mediante copula habita cum indiuiduo, siue supposito alterius speciei, siue sit bestia, siue Diabolus in corpore assumpto, siue Cadauer, vt est in casu nostro. Ergo, &c.

4. Verum circa hanc sententiam habeo magnam difficultatem; nam bestialitas est actio viuientis cum viuentis alterius speciei; vnde Escobar in Theolmor. tract. 1. Exam. 8. cap. 2. n. 77. Filiucius tom. 2. tract. 30. c. 8. n. 161. Tamburinus Opusc. 1. lib. 2. cap. 7. §. 6. num. 78. & alij communiter, desinientes vitium bestialitatis asserunt, esse concubitum cum re animata non eiusdem speciei cum homine. Sed in nostro casu, quando quis copulatur cum femina mortua non habet concubitum cum re animata; ergo talis copula non potest ad bestialitatem pertinere, vt vult Pater Pellizzarius, qui non bene dixit, bestialitatem esse coniunctionem carnalem cum re alterius speciei; sed debet dicere cum re animata alterius speciei, vt patet ex supradictis Doctoribus. Quod confirmatur à fortiori ex doctrina Ignatij Lupi de Casib. reserv. var. 2. casu 10. §. 3. n. 8. asserentis non incidere in casum reservatum de coeuntibus cum brutis, qui cognosceret belluam, quæ iam emortua est, licet intra eius naturale vas seminet. Ratio autem vna est, nempe quia non est ibi coitio cum animali, quamuis autem qui coit cum bellua mortua, videatur coire cum animali; attamen non est verum; cedit enim non est animal; cum animal secundum commune omnium Philosophorum placitum, sit substantia animata sensitiua; cadaver autem non est animatum, nec sensitiuum; quod sanè constat lippis quoque, & tonforibus. Ita Lupus. Ergo quanto magis à fortiori dicendum est, copulam in casu nostro non inducere naturam bestialitatis; cum non operetur cum bellua mortua, sed cum femina mortua? Et ideo sapientissimus Sanchez de marim. tom. 3. lib. 10. disp. 4. n. 14. cum firmasset bestialitatem

stilitatem præbere causam diuortij; addit tamen hoc non procedere in concubitu intra vas cum femina, aut bestia mortuis. Vnde patet contra Pellizzarium, & Gesualdum, copulam cum muliere mortua non esse bestialitatem. Et quidem Doctores communiter, vt Lefsius lib. 4. c. 1. dub. 13. n. 91. Fagundes in Decal. tom. 2. lib. 6. c. 9. n. 2. Azotius tom. 3. lib. 3. c. 22. q. 1. Vviggers de iust. r. de Temperan. 3. dub. 1. n. 63. Sayrus in Clau. Regia lib. 8. cap. 5. n. 18. & 19. Trullench in Decal. tom. 2. lib. 6. c. 1. dub. 8. §. 3. n. 1. Dicaftillus de iust. lib. 1. disp. 3. dub. 18. num. 285. & 287. Balleus in Flor. Theol. mor. verb. *Luxuria*. 2. & alij, agentes de vitio bestialitatis docent, esse coitum cum brutis, vel cum Dæmone incubo, aut succubo, & nullam faciunt mentionem de eaduerere: Ergo, &c.

5. Inquit endum igitur restat, quod peccatum Luxuriæ talis copula reducenda sit. Et puto, saluo meliori iudicio, talem copulam non includere aliam malitiã in genere luxuriæ quam malitiam pollutionis; sicuti qui concubitum iniret cum pictura, vel statua, vt tenet Sanchez vbi supra, quicquid asserat Gesualdus. Et idem rectè Tamburinus vbi supra, n. 63. dixit, inanimatum Instrumentum, quo quis se polluat, non facere mutationem speciei. Sed in nostro casu, quando quis copulam habet cum muliere mortua aliud non facit, nisi cum inanimato Instrumento pollutionem: ergo talis copula non inducit mutationem speciei. Confirmatur hæc sententia ex Sanchez loco citato, vbi docet concubitum cum femina mortua idem esse ac concubitum cum eius Statua, sed concubitus cum Statua non includit, nisi malitiam molliciti: ergo idem dicendum erit de concubitu cum femina mortua. Vnde optimè dixit Ignatius Lupus vbi supra, non incidere in casu referatum de coeuntibus cum brutis qui aliquod corpus inanimatum supergreditur, licet cum ipso se polluat, vt faciunt qui se polluant cum statuis. Ita ille. Ex quibus verbis habetur concubitum cum statua non esse Bestialitatem, vt voluit Gesualdus, sed Pollutionem: ergo idem fatendum erit de coeubitu cum femina mortua: nam vt dixit Sanchez, æquiparantur, & pari passu procedunt coeubitus cum statua, & cum femina mortua.

6. Concludendum est igitur, copulam cum femina mortua non inducere vitium Bestialitatis, nec fornicationis; vt docet Sanchez, sed tantum continere malitiam Pollutionis factæ adiutorio illius corporis mortui; quod enim sit instrumentum inanimatum, ac si esset statua ipsius mulieris, vt ait Sanchez; non potest constituere diuersam speciem malitiæ ab ipsa pollutione, vt bene dixit Tamburinus, loco citato. Vnde illi, qui sentiunt, circumstantias aggravantes non esse necessariam in confessione aperientias, concederent talem circumstantiam Copulæ non esse in confessione aperientiam, sed sufficere asserere, se pollutionem habuisse. Et in nostro casu, cum femina sit mortua, non adest malitiæ inductionis ad peccatum; & suppono copulam cum femina mortua non haberi ab homine peccante cum alio affectu fornicario diuerso à pollutione: nam alioquin cum pollutione adestet aliud peccatum Fornicationis, Adulteriij, Incesti, &c. Ergo, &c. Et hæc omnia in questione non tam diligenter ab aliis pertractata, pro cuiusmodi Lectoribus adnotare volui, vt ipsi tamen iudicent si probabiliter dicta sint, vel ne.

R E S O L. VII.

An si quis haberet copulam cum femina dormiente, quodnam peccatum luxuria committeret?
Idem dicendum est, si haberetur copula cum aliqua femina subito appropexia correpta, vel ab alio morbo sensibus destituta, & tunc occasionaliter ab aliquo carnaliter cognosceretur.

Et cursum docetur, quid sit raptus stricte, & formaliter
Ex part. 9. r. 9. & Misc. 4. Rel. 2.

§. 1. **R**esponderunt aliqui, quod præter peccatum fornicationis si mulier esset soluta, & præter peccatum adulteriij, si esset coniugata, & præter peccatum sacrilegij si esset Monialis; & præter peccatum stupri si esset virgo, &c. committeret etiam peccatum Raptus formalis. Et ita hanc sententiam tenet Pellizzarius in *Man. Regular.* c. 1. r. 4. c. 3. s. 1. 4. n. 70. vbi sic ait: si quæras, quam malitiam habeat copula habita cum femina dormiente? Respondeo, copulam habitam cum femina dormiente, quæ ante somnum consentit in copulam, esse eiusdem speciei, ac esset, si haberetur cum illa vigilante, ac sponte consentiente: si quidem talis copula æquiparatur copulæ habitæ cum muliere chora. Quod si mulier, cum qua dormiente haberetur copula, in eam non consentit ante somnum, tunc copula continet etiam malitiam Raptus formalis; de qua Sanchez lib. 7. de *Matr. disp.* 14. n. 7. eamque in confessione necessario exprimentam: Imò & malitiam stupri, si femina illa erat virgo, vt colligitur ex ipso Sanchez supra, n. 7. Hucusque Pellizzarius.

2. Non obstat dicere, quod violentia est de essentia raptus, vt patet ex iuribus, quæ assertæ, & sequitur Martinus Perez de *Matrim. disp.* 38. s. 1. n. 1. Sed in nostro casu copula efficitur sine violentia: ergo non potest constituere malitiam raptus. Respondeo enim cum Fagundes in *Decal. tom. 2. lib. 6. c. 10. n. 3.* quod fraus, & dolus violentiæ æquipollent, l. unica §. Et si quidem. *vers. Penas autem. Cod. de Raptu Virg.* ibi, consentius ille feminae dolosis artibus extortus præsumitur, & ita communiter Doctores. Sanchez lib. 7. de *matr. disp.* 12. n. 7. & 11. Decianus 12. r. *crim. lib. 8. c. 7. m. 8.* Sed in nostro casu adest fraus & dolus, quia copula illa habetur cum muliere inuita; si enim vigilaret non consentiret. Ergo raptus committitur.

3. Verum his non obstantibus, posset aliquis dicere, quod tunc adestet fraus, & dolus, quando mulier fuit v. g. cum Lopio, vel alio medicamento ex industria coeopita, vt postea cum illa haberetur copula. Sed nos supponimus copulam, de qua loquimur, habitam fuisse occasionaliter, quia mulier inuenta est somno oppressa; & licet hoc non obstante, dicta copula exerceatur cum femina inuita, cum dormiat, tamen hæc iniuria, quæ hic & nunc ei inferretur, non est illi notatam suppono illam somno immerfam concubitum non sentire. Quod multum existimo: nam vt docet D. Thomas in 2. 2. quæst. 66. art. 4. & DD. communiter, alia ratio est inuoluntarij per violentiam, quæ est in rapina, alia per ignorantiam, quæ est in furto. Ergo stantibus his circumstantiis, non videtur in casu nostro adestet tanta iniuria, & violentia, vt possit constituere raptum formalem, vt vult Pellizzarius. Quod idem dicendum videtur, si haberetur copula cum aliqua femina, subita appropexia correpta, vel ab alio morbo sensibus destituta, & tunc occasionaliter ab aliquo carnaliter cognosceretur.

4. Confirmantur supradicta: quia licet D. Thomas in 2. 2. quæst. 54. art. 7. Sanchez, & alij asserant, solam violentiam constituere raptum, tamen non desunt Doctores asserentes, quod non dicitur raptus, stricte, & formaliter, si mulier violentata non abducatur de loco ad locum: quod probat Hurtadus de *Sac. disp.* 22. diff. 3. n. 11. ex *leg. unica*, de raptu, vbi dicitur, quod raptus fit violenta extractio de domo Patris. Et ita etiam docet Præpositus in 3. par. 9. 7. de *Impedim. matr. dub.* 1. c. n. 148. Perez vbi supra, s. 2. n. 4. Tambur. *opusc.* 1. lib. 2. c. 7. §. 9. n. 60. Escobar in *Theol. r. 5. Exam. 8. c. 1. n. 75.* & alij quos citat, & sequitur Sylu. in 2. 2. D. Th. 154. art. 1. ergo, &c. Vnde nouissimè Gesualdus in *Theol. mor. t. 4. r. 3. c. 7. n. 10.* dixit, quod vt raptus sit peccatum luxuriæ distinctum à fornicatione simpliciter opus